

MARKA FILIPOVIĆ

NEKA ZNAČENJA HRVATSKOG MORFOLOŠKOG
INSTRUMENTALA U PRIJEVODU NA ENGLISKI JEZIK¹

Što su zapravo padeži kao morfološki sistem u jezicima s fleksijom i kako su se oni uopće razvili složeno je lingvističko pitanje koje još ni danas nije posve osvijetljeno.

Zanimljivo je, makar i posve letimice, osvrnuti se na poglede nekih lingvista, kao i filozofa, koji su se još u antičko doba tim pitanjem prvi bavili, te nam ostavili u nasljeđe kako pojmove, tako i terminologiju.

Aristotel je smatrao padežom svaki oblik riječi koji odstupa od oblika koji se smatra osnovnim. Stoga je, za njega, i svaki glagolski oblik, prema prezentu, bio padež, a isto tako i komparativ i superlativ prema pozitivu.

Stoici su izbacili glagole iz kategorije padeža, ograničivši padežni sustav samo na nominalne kategorije, te su prvi uveli opreku između temeljnog padeža — nominativa (lat. *casus rectus*) i ostalih »zavisnih« padeža (lat. *casus obliqui*).

Tako se danas u jezicima s fleksijom padežom smatra svaka morfološka varijanta imenice, pridjeva, broja ili participa, koja se od ostalih takvih varijanata iste riječi razlikuje padežnim nastavkom, koji može biti i nulti nastavak. Padež može biti naznačen i nekom drugom promjenom u obliku, kao što je npr. promjena unutrašnjeg samoglasnika itd. Time padež ukazuje na neku svoju sintaktičku funkciju u rečenici, odnosno značenje.

U jezicima bez fleksije ta ista funkcija, odnosno semantički sadržaj riječi izražava se na neki drugi način — prepozicijom, postpozicijom, sufiksom ili česticom, ili pak samo redom riječi.

Činjenica da se padežni odnosi u raznim jezicima obilježavaju na razne načine zadavala je i zadaje mnogo muke lingvistima da raščiste pitanje što su padeži.

¹ Ovaj prikaz dio je magistarske radnje izrađene pod mentorstvom profesora dr Vladimira Ivira kojem dugujem zahvalnost kako za izbor materijala tako i za svestranu pomoć u toku rada. — Budući da su primjeri instrumentala prikupljeni uglavnom iz suvremene hrvatske književnosti, ovdje govorimo o instrumentalu u hrvatskom književnom jeziku, iako su u radu korištene gramatičke kako hrvatskog tako i srpskog književnojezičnog izraza i lingvistička literatura koja obrađuje i hrvatsko i srpsko govorno područje.

Druga činjenica koja zbunjuje jest to što se značenja i sintaktički odnosi obuhvaćeni istim padežom u različitim jezicima ne poklapaju. Ni unutar istog jezika nisu ti odnosi, odnosno značenja, strogo po padežima razgraničeni, već se često ukrštaju, tj. isti ili vrlo sličan odnos može se izraziti pomoću više od jednog padeža.

Na tu činjenicu ukazuje i Jespersen:

»However far back we go, we nowhere find a case with only one well-defined function: in every language every case served different purposes, and the boundaries between these are far from being clear-cut.«²

I dalje:

»No language of our family has at any time had a case-system based on a precise or consistent system of meanings; in other words, case is a purely grammatical (syntactic) category and not a notional one in the true sense of the word.«³

U našoj lingvističkoj literaturi posebno se pitanjem padeža bavio A. Belić u svojoj knjizi u dva dijela *O jezičkoj prirodi i jezičkom razvitku*, te u nizu članaka koje je napisao u časopisu *Južnoslovenski filolog*, u izdanju Srpske akademije nauka.

Prema Beliću, značenja padeža razvijala su se u sintagmama. Belić definira sintagme kao »grupe reči u rečenici organski povezane koje se odlikuju uvek, ma kako složene bile, ili jedinstvom značenja ili jedinstvom funkcije.«

U američkoj lingvistici novi pristup padežnoj problematici javio se s razvojem transformaciono-generativne gramatike. Noam Chomsky postulira jezičnu dubinsku strukturu koja bi, nasuprot površinskim strukturama raznih jezika, trebalo da bude ista za sve jezike svijeta. U skladu s takvim teoretskim pristupom cijeloj jezičnoj problematici Charles Fillmore 1968. godine publicira članak *The Case for Case* u kojem izlaže svoju novu teoriju padeža koji nemaju veze s morfološkim padežnim oblicima. Fillmoreovi »dubinski« padeži, odnosno padežni odnosi, univerzalne su semantičke kategorije, a odgovaraju određenim tipovima sudova, kao npr. da li se radi o nekom vršiocu radnje, ili o nekom kome se nešto dogodilo i sl.

Fillmoreova teorija o dubinskim padežima izazvala je burne reakcije i testiranja, pa i neke krive interpretacije i nesporazume u lingvističkim krugovima širom svijeta. — U svom slijedećem članku *The Case for Case Reopened* Fillmore ističe da je do nesporazuma došlo zbog toga što je svoju teoriju o dubinskim padežima nazvao »padežnom gramatikom«, te se u tom članku tog naziva odrekao. Inače je ostao kod svojih pozicija, iako je istakao da svojom teorijom nije nikako želio istaći prednost sintakse pred semantikom, kao što su ga neki krivo interpretirali, budući da je u svom članku 1968. godine isticao važnost sintakse:

² Jespersen, Otto (1924:179), *The Philosophy of Grammar*, George Allen & Unwin Ltd, London.

³ Ibid. :185.

»It is important to realize that the explanatory value of a universal system of deep structure cases is of a syntactic and not (merely) a morphological nature.«⁴

U svom članku *The Case for Case Reopened* Fillmore ističe:

»When I wrote *The Case for Case* the generative semantics position had not yet been formulated, or rather, had not yet been formulated in my hearing except in its preliminary version as abstract syntax... But in any event, it was not an opposition between semantics-at-the-bottom and syntax-at-the-bottom that I had in mind, but rather between analysis that begins with the morpheme and analysis that begins with the sentence.«⁵

Mi u ovom našem kratkom prikazu nećemo ulaziti u složena teoretska pitanja postanka instrumentala kao morfološke kategorije, kao ni u to da li su se iz jedne »osnovne« semantičke kategorije instrumentala razvila njegova druga značenja. — U našoj lingvističkoj literaturi iscrpno se time bavila Milka Ivić u svojoj knjizi *Značenja srpskohrvatskog instrumentala i njihov razvoj*,⁶ koju smo i mi koristili u našoj semantičkoj kategorizaciji instrumentala u hrvatskom književnom jeziku. — Cilj ovog prikaza je barem donekle ustanoviti izražajni repertoar samo jedne semantičke kategorije hrvatskog morfološkog instrumentala, koju smo nazvali širom kategorijom sredstva, na engleskom jeziku. Metoda kojom smo se služili jest kontrastivna analiza korištena u Jugoslavenskom projektu za kontrastivnu analizu srpskohrvatskog i engleskog jezika Instituta za lingvistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, pod vodstvom profesora dr Rudolfa Filipovića. Osnovna postavka bila nam je da se »Kompletna i sistematska analiza jednog jezika (stranog) može izvršiti na osnovu poznatog opisa drugog jezika (materinjeg) kao polaznog u analizi. Kontrastirajući tako dva jezika na osnovu njihovih opisa možemo doći do otkrivanja nekih jezičnih elemenata i pojava koje bi možda ostale sakrivene u opisu samo jednog jezika.«⁷

Instrumental kao morfološki naznačen oblik u hrvatskom lako je prepoznatljiv po svojim padežnim nastavcima, a može se javiti samostalno ili s određenim prijedlozima. — U ovom našem prikazu razmotrit ćemo, kao što smo već naprijed istakli, samo neka od značenja hrvatskog morfološkog instrumentala bez prijedloga i njihove prijevodne ekvivalente u engleskom jeziku.

Ključno pitanje kontrastivne analize korpusa sastavljenog od tekstova izvornog (u našem slučaju hrvatskog književnog) jezika i prijevoda tih tekstova na strani (u našem slučaju engleski) jezik u nemetalingvis-

⁴ Fillmore, Charles J. (1968:21), »The Case for Case«, in E. Bach and R. Harms, eds., *Universals in Linguistic Theory*.

⁵ Fillmore, Charles J. (Manuscript, s. a. :8), »The Case for Case Reopened«, University of California, Berkley.

⁶ Ivić, Milka (1954), *Značenja srpskohrvatskog instrumentala i njihov razvoj*, Naučna knjiga, Beograd.

⁷ Filipović, Rudolf (1975:416), »Kontrastivna lingvistika u svijetu i u nas«, Treći program, Radio Beograd, proleće 1975, pp. 415—432.

tičke svrhe jest problem prijevodne ekvivalencije i formalne korespondencije izvornog i prevedenog teksta.

Prevođenje se općenito smatra postupkom za prenošenje poruke iz jednog jezika u drugi pri čemu se uspostavlja prijevodna ekvivalencija. Prevođenje je proces kojim se tekstualni materijal izvornog jezika zamjenjuje tekstualnim materijalom u jeziku na koji se prevodi. Značenje je, međutim, ukupna mreža odnosa u koju ulazi bilo koja jezična forma — tekst, leksičke jedinice, gramatičke strukture i dr. Budući da svaka jezična forma — prema Catfordovoj definiciji — ima značenje koje je vezano samo za određeni jezik, kod prevođenja ne možemo govoriti o istovjetnosti značenja, već samo o ekvivalentnosti značenja, tj. jedna jezična forma nekog jezika ima približno isto značenje kao i odgovarajuća jezična forma drugog jezika. No kad se prilazi kontrastiranju lingvističkih struktura u različitim jezicima nailazi se na razne teškoće. Iako i najslobodniji prijevodi uglavnom sadrže, barem na nekom nivou, strukturalne korespondencije, može se dogoditi da se one baziraju ili na krivom prijevodu ili su te korespondencije samo prividne.⁸ Tako V. Ivir upozorava da su za kontrastivnu analizu nevažće one lažne formalne strukturalne korespondencije koje su produkt prevodiočeve odluke da upotrijebi u prijevodu npr. neki glagol, koji nije pravi ekvivalent glagola u izvornom tekstu, a koji onda dalje utječe na strukturu prevedene rečenice, koja se više ne može smatrati pravim formalnim korespondentom izvorne strukture. — Idiomatski prijevodi, kad se neki ustaljeni izraz ili fraza u hrvatskom, kao izvornom jeziku, prevede na engleski adekvatnom engleskom idiomatskom konstrukcijom, također bi se u mnogo slučajeva mogli negativno kvalificirati što se tiče uspostavljanja formalne korespondencije. Mi, međutim, neke primjere takvih prijevoda nismo, radi ilustracije, izostavili iz našeg korpusa, ali smo na njih upozorili.

Sad ćemo prijeći na analizu materijala iz našeg korpusa, i s obzirom na prirodu i opseg ovog članka ograničit ćemo se samo na neke od najčešćih upotreba instrumentala.

1. Instrumentalom je obilježen predmet ili stvar kojom se neka radnja vrši:

- (1) A ona 'vako digla ruku, veli Mate, pa — strc, strc — *škarama* striže (RM⁹:158)

And she lifted up her arm like this — said Mate — and snip, snip, clipped away *with a pair of shears* (RM₁¹⁰:163)

⁸ Cf. Ivir, Vladimir (1970:22), »Contrasting via Translation: Formal Correspondence vs. Translation Equivalence«, The Yugoslav Serbo-Croatian-English Contrastive Project, Studies 1, pp. 13—25.

⁹ Marinković, Ranko, *Ruke*, Mladost, Zagreb, 1972.

¹⁰ Contemporary Croatian Prose, Part I, *The Bridge* 2/24, Zagreb, 1970.

- (2) Jednoga od njih... okrunit ćemo *usijanom krunom* (MS¹¹:12)
One of them we will crown *with a red hot crown* (MS₁¹²:59)
- (3) Kosu natrag skupila, pa je svezala *crvenom trakom* (RM:158)
She had pulled her hair back and tied it *with a red ribbon*
(RM₁:163)
- (4) A mašta čini »Puah!« i gleda te zabezeknuto, kao da si je pre-
nuo *budilicom* (RM:146)
And your imagination says »Ooff« and stares at you dazed, as
though you had woken it *with an alarm clock* (RM₁:154)

Ovaj se instrumental javlja uz prijelazne glagole, a imenica u instrumentalu označuje predmet ili stvar koja je fizički odvojiva od vršioča radnje.

U svim gornjim primjerima predmeti odnosno stvari kojima se glagolska radnja vrši explicite su navedeni kako u hrvatskom izvornom tekstu, tako i u engleskom prijevodu.

Kao ekvivalent instrumentala odnosno instrumentalnih fraza javljaju se u engleskom prijevodu imeničke fraze u prijedložnoj konstrukciji s prijedlogom *with*.

Ima, međutim, primjera gdje se takvo instrumentalno značenje sredstava prenaša na engleski mjesnim prijedložnim konstrukcijama s prijedlozima *in* i *under*:

- (5) Perka umota dijete *crnim pletom* (MB:234)
Perka wrapped her baby *in a black shawl* (MB₁:210)
- (6) Spomenike bi noću trebalo negdje skloniti, dati im odmor ili bar prekriti ih *kakvim pokrovom* (VD:5)
Statues should be put away somewhere at night to rest; or at least hidden *under a cover* (VD₁:67)

U gornjim prijevodima nije više instrumentalno značenje, jer je promijenjen glagol.

U (5) engleski prijedlog *in* ujedno prenosi i smisao glagolskog prefiksa u hrvatskom: *u(-motati)*.

2. Instrumentalom je obilježen organ odnosno dio vršiočeva tijela:

Ne samo predmeti, već i organi odnosno dijelovi tijela mogu služiti kao sredstvo u širem smislu kojim se vrši neka radnja.

¹¹ Stilinović, Marijan, »Skica jedne kronike — Zagreb kroz stoljeća — Podaci i dokumenti« (»The Outline of a Chronicle — Zagreb Through the Centuries — Facts and Documents«), Zagreb, Matica Hrvatska, 1961.

¹² Ibid.

Takav instrumental javlja se u hrvatskom tekstu uz (a) prijelazne glagole i uz (b) neprijelazne glagole, tj. takve uz koje ne stoji objekt u akuzativu.

Kad je organ odnosno dio tijela shvaćen kao sredstvo u vršenju radnje, u engleskom prijevodu javlja se imenička prijedložna fraza u konstrukciji s prijedlogom *with*:

- (7) Odnekud došetao mrav . . . , opipao Šjor Keka *ticalima* (RM:147)
An ant has wandered up from somewhere . . . , touched Signor Keko *with its antennae* (RM₁:154)

- (8) A sve zamotaju u papiriće, u krpice, spremaju u vrećice, u posudice k'o da se boje dirati *prstima* (RM:163)
And they wrapped everything up in little bits of paper, in pieces of rag, put them away in little bags, in little containers as though afraid of touching them with their fingers (RM₁:168)

- (9) Gleda naprosto *rođenim očima* (RM:157)
It just looks *with its own eyes* (RM₁:162)

Kad je dio tijela u instrumentalu shvaćen kao vršitelj radnje, u engleskom prijevodu on postaje direktni objekt engleskog glagola:

- (10) Hasan strese *glavom* kao da rastjeruje naprasne misli (RM:153)
Hasan shakes *his head* as if to disperse tempting thoughts (RM₁:160)

- (11) Slegnem *ramenima* (MP¹³:147)
I shrug *my shoulders* (MP₁¹⁴:147)

- (12) Srdito zapljesne *nogama* po vodi (RM:172)
He splashes *his feet* angrily in the water (RM₁:175)

- (13) Čovjek . . . ponjuši i komično zatrese *brkom* kao da će kihnuti (RM:153)
The man . . . sniffs and shakes *his moustache* comically as though about to sneeze (RM₁:159)

- (14) Ali predomisli se, odmahne *rukom* i ode (RM:164)
But he changed his mind, waved *his hand* and went. (RM₁:168)

Iako u engleskom prijevodu taj instrumental postaje po svom položaju direktni objekt engleskog glagola, on se od pravog objekta razlikuje time što ne prihvaća pasivnu transformaciju:

¹³ Partridge, Monica, *Serbo-Croat Practical Grammar and Reader*. Izdavački zavod Jugoslavije, Beograd, 1972.

¹⁴ *Ibid.*

Hasan shakes his head
*His head is shaken by Hasan

I shrug my shoulders
*My shoulders are shrugged by me

Instrumental kojim je obilježen organ, odnosno dio tijela, može u engleskom prijevodu postati i subjekt rečenice, čime se i sintaktički naglašava njegova samostalnost pri vršenju glagolske radnje:

(15) Nesvjesno trzne *nogama* u vodi (RM:176)

His feet twitch unconsciously in the water (RM₁:178)

Kod tog instrumentala kojim je obilježen organ, odnosno dio tijela, imamo situaciju dvojnu: u jednom se slučaju on tretira kao neodvojiva cjelina s vršiteljem radnje, dok se u drugom tretira kao »strani instrument«, što se odražava u engleskom prijevodu.

Uz glagole koji znače izvođenje nekih pokreta svojstvenih isključivo ili prvenstveno organima odnosno dijelovima tijela instrumental kojim je obilježen dio tijela javlja se u hrvatskom često samo kao instrumental pojačanja za bolje isticanje glagolske radnje:

(16) Slušao bi bez riječi i jedva primjetno kimnuo *glavom* (VD:8)

He would listen without a word and *nod* barely perceptibly (VD₁:68)

(17) ... a bojao se da ne zakašlje, bojao se da proguta, bojao se i da *okom* trene, kao da će ga smrt zaskočiti ako samo mrdne (VD:10)

... but he was afraid of coughing, afraid of swallowing, afraid even of *blinking*, as though death would leap at him if he so much as stirred (VD₁:70)

(18) Kad ga dulje gledaš, učini ti se da maše *rukom* (RM:155)

If you look at him long enough he seems *to be waving* (RM₁:161)

(19) Ima jedna trokutna ploča ... na koju seljaci ne bi ni za živu glavu stali *nogom* (MB:234)

There is a three cornered stone ... where no peasant would *tread* to save his life (MB₁:211)

U značenjskom potencijalu svakog od gornjih glagola uz koji se ovaj instrumental javlja leži i predodžba o određenom organu ili dijelu tijela kao isključivom ili najčešćem sredstvu izvođenja glagolske radnje.¹⁵ Tako je sasvim jasno da se kimnuti može samo glavom, trenuti okom, stati

¹⁵ Cf. Ivić, Milka (1954), *Značenja srpskohrvatskog instrumentala i njihov razvoj*, Naučna knjiga, Beograd.

nogom ili nogama, a mahati se može i predmetima, ali prvenstveno rukom.¹⁶ Vršenje glagolske radnje baš tim za tu radnju predodređenim organom implicitno je sadržano u značenju kako hrvatskih tako i engleskih glagola.

Dok se u hrvatskom takav instrumental često susreće kao ustaljen način slikovitijeg izražavanja, u engleskom se prijevodu dio tijela označen tim instrumentalom često izostavlja, iako su i u engleskom moguće konstrukcije kao *to nod one's head, to blink one's eyes, to wave one's hand*.

Ima slučajeva kad je takav instrumental upotrijebljen u metaforičke svrhe te doslovan prijevod ne bi prenio pravi smisao. U engleskom se tada javlja slobodan prijevod koji taj smisao interpretira:

- (21) Mate ni da bi *okom* trenuo, a laže. (RM:159)

Mate looked as though butter would not melt in his mouth, and he is lying like a trooper. (RM₁:164)

Instrumentalom su katkad obilježeni pojmovi koji znače čovjekovu psihičku stranu, odnosno psihičke »organe«:

- (22) ... ali nada sve njega se oni čuvaju, žandara, da ih ne ošine *ovim ljutim pogledom* od koga se ugiba (RM:166)

... but above all they are guarding themselves against him, the policeman, in case he should catch them *with one of those angry glances of his, that kills* (RM₁:170)

- (23) ... govorio je samo *mislina* i gledao u zemlju (RM:163)

... he was talking only *with his thoughts* as he looked at the ground (RM₁:168)

- (24) Financ se zagledao u more, kao da je zaplovio *mislina* u tu zagonetnu, čudnu pučinu (RM:161)

The revenue officer gazed at the sea, as though he had sailed away *on his thoughts* into this puzzling, strange open sea (RM₁:166)

Različite prijedložne konstrukcije kojima su prevedene instrumentalne fraze u gornjim primjerima uvjetovane su u engleskom prijevodu izborom različitih engleskih glagola.

3. Instrumentalom može biti obilježeno i prijevozno sredstvo.

Takav se instrumental u hrvatskom javlja (a) uz neprelazne glagole kretanja, kao što su *ići, letjeti, putovati* i sl. i (b) uz prelazne glagole kao što su *poslati, javiti*.

Kad prijevozno sredstvo nije ničim pobliže označeno, prevodi se na engleski prijedložnom konstrukcijom s prijedlogom *by*:

¹⁶ Cf.: Ibid.

putovati <i>avionom</i>	to travel <i>by plane</i>
<i>autobusom</i>	<i>by bus</i>
<i>vlakom</i>	<i>by train</i>
<i>autom (kolima)</i>	<i>by car</i>
doći <i>biciklom</i>	to come <i>by bicycle</i>
poslati (nešto) <i>brodom</i>	to ship (something) <i>by boat</i>
poslati (nešto) <i>vlakom</i>	to send (something) <i>by train</i>

(25) Putujem u utorak *avionom* (MP:146)

I'm travelling on Tuesday *by plane* (MP₁:146)

Čim je prijevozno sredstvo nečim modificirano, odnosno pobliže specificirano, ne prevodi se prijedložnom konstrukcijom s prijedlogom *by*, već prijedložnim konstrukcijama s prijedlozima *on* ili *in*. Tu se, za razliku od gornjih slučajeva gdje prijedlog *by* naznačuje samo prijevozno sredstvo, osjeća još i mjesna, pa i načinska nijansa u značenju.

Vraća se *JAT-ovim avionom*

He is returning *on a YAT plane*

U gornjem je primjeru istaknuto da se osoba vraća *JAT-ovim avionom*, a ne *avionom* neke druge zračne kompanije.

Kad bi se željelo reći da osoba dolazi nekom redovnom *JAT-ovom* linijom, običnija bi bila rečenica:

He is coming *on the YAT flight* from London.

(26) Moram putovati *običnim vlakom* jer nema ništa drugo. (MP:147)

I've got to travel *on a slow train* because there isn't anything else. (MP₁:147)

(27) Nećemo putovati *svojim kolima*, putovat ćemo *vlakom* (MP:146)

We shan't travel *in our car*, we're travelling *by train* (MP₁:146)

Kad se radi o prijevoznim sredstvima kao što su auto ili bicikl, u engleskim prijedložnim konstrukcijama s *in* i *on* javlja se obično još i posvojna zamjenica.

Postoje dvije mogućnosti da se na engleski prevede rečenica:

Došao je *biciklom*

(a) He came *by bicycle*

(b) He came *on his bicycle*

Rečenica kao što bi bila

◦ *He came *on a bicycle*

zvučala bi na engleskom tako neobično, odnosno zahtijevala bi, možda, neki sasvim poseban kontekst, da je normalno neprihvatljiva, te se konstrukcija *on a bicycle* zamjenjuje konstrukcijom *by bicycle*. — U plu-

ralu su, međutim, obje konstrukcije s prijedlogom *on* prihvatljive, tj. s posvojnomo zamjenicom i bez nje, iako je prvi slučaj običniji:

(a) They came *on* their *bicycles*

(b) They came *on bicycles*, (hundreds of them!)

Zasebno bismo mogli klasificirati slijedeći primjer:

(28) Izvolite *liftom*! (MP:146)

Won't you take the lift! (MP₁146)

gdje se instrumental u ustaljenoj frazi prevodi na engleski također ustaljenom frazom.

Ovim prikazom željeli smo na ograničenom korpusu bar donekle pokazati izražajni repertoar na engleskom jeziku samo jedne od kategorija hrvatskog morfološkog instrumentala koji je semantički veoma bogat značenjima. Ujedno smo htjeli pokazati kako se prijevodnom kontrastivnom analizom lako može uočiti višeznačnost površinski istih morfoloških struktura.

Summary

SOME MEANINGS OF CROATIAN MORPHOLOGICAL INSTRUMENTAL AND THEIR ENGLISH TRANSLATION EQUIVALENTS

Morphological cases in languages with flexion have always been a challenge for theoretical linguists, and research in this field is still in progress. — The aim of this article is to show — on a limited corpus — by which means of expression some semantic nuances of the morphological instrumental case in Croatian are rendered into English. This is disclosed via translation from Croatian into English by the method of contrastive analysis used in the Yugoslav Serbo-Croatian-English Contrastive Project at the Institute of Linguistics in Zagreb under the direction of Professor Rudolf Filipović. The corpus in this article is collected mainly from modern Croatian prose translated into English by native speakers of English.